

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೌಡ್ಯ ವಿರೋಧಿ ನೆಲೆಗಳು

ಫುನಿಲೊಕುಮಾರ್ ವಿ.ವಿ, ಅತಿಥಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಜನರಲ್ ಬಿಳಿನ್ ರಾವತ್ ಪ್ರಥಮ ದಜೆ ಫೆಟ್ಟಕ ಕಾಲೀಜು, ಹೆತ್ತೂರು. ಹಾಸನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ. ಹಾಸನ, ಮೇಲ್ ವಿಳಾಸ : adhikshakya21@gmail.com, ಮೊಬೈಲ್.ನಂ.7899782925

ಮೌಡ್ಯಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಮಾನವ ಸಮಾಜ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಇಂದು ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿದ್ದರೂ ವೈಚಾರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ, ಈ ರೀತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬದಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜಿಂಟಕರು ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಮೌಡ್ಯ ವಿರೋಧಿ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುವ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮಹತ್ವದ ಚಿಂತಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಕುವೆಂಪುರವರು ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸುಧೀಫ್ರ್ಯಾ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮೌಡ್ಯ ವಿರೋಧಿ ವಿಚಾರ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ನೆರವಾಗುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಕೆಂದರೆ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಂತರ ಹಿರಿಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಕಾರಂತರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕುವೆಂಪು ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಶರೇಲು ಹೋಗಬೇಕು. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕಾಯಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮೂಲಕ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಜಾತಿ-ಧರ್ಮದ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಬೀಜ ಭಿತ್ತಿ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಸಮಾನತೆಗೆ ಕರೆ ಹೊಟ್ಟರೆ, ಕುವೆಂಪುರವರು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಮೌಡ್ಯ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಸಾರಸಂಗಡಿಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೋದೆಡೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಮೌಡ್ಯ ವಿರೋಧಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳಲುತ್ತಾರೆ. ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದ ಬುದ್ಧಿಯು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಸರಿ, ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತಿ ಹಾನಿಕರವಾದುದೆಂದು ಫೋಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪರೀಕ್ಷೆ, ವಿಮರ್ಶೆ

ವಿಚಾರ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಹುಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಸಾರುತ್ತಾರೆ. ಬುದ್ಧಿಯು ಸದಾ ನೂತನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತೋಡಗುತ್ತಿರುವುದೇ ಅತ್ಯ ಪ್ರಾತಿಯ ಪ್ರಥಮ ಸೋಪಾನವೆಂದು ಸಾರುತ್ತಾ ಸನ್ನ್ಯಾಸಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರದ ನೇರವು ಬೇಕೆ? ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕುವೆಂಪುರವರು ತೋರಿಕೊಗಿ, ಪ್ರಜಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಉದೇಕಕ್ಕಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದವರಲ್ಲ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅವರ ಉಸಿರು, ಅವರ ಶಕ್ತಿ, ಜೀವಧಾತುವಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ಪ್ರೈಡಾಲೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಹತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವರಲ್ಲಿ ವ್ಯಜಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞ್ಯ ಅಂಕುರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೇತ್ತುದಲ್ಲಿ ಅಂಬೆಗಾಲಿಡುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಅದು ಗಿಡವಾಗಿ, ಕ್ರಮೇಣ ವಟಪ್ಪಕ್ಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಪ್ರಾರಂಭ ಕಾಲದ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ, ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ, ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೌಢ್ಯವಿರೋಧ ವ್ಯಜಾರಿಕತೆ ಎಂಬುದು ಕುವೆಂಪುರವರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ತೀರ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದು, ಪವಿತ್ರ ಗಂಭೀರ ವಿಷಯವೂ ಆಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆಯ ಮೌಢ್ಯದ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಒದಲಾಯಿಸಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತರುವಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದಾದುದು. ಇವರು ಸಮಾಜವನ್ನು ತುಂಬಾ ಮಾನವತಾವಾದಿಯಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಬಂದವರಾಗಿದ್ದು, ಮನುಷ್ಯ-ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯವಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು

‘ಯಾವ ಕಾಲದ ಶಾಸ್ತ್ರವೇನು ಹೇಳಿದರೇನು?

ಎದೆಯ ದನಿಗೂ ಮಿಗಿಲು ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹುದೇನು?

ಎಂದೋ ಮನು ಬರೆದಬ್ಬಿದಿಂದೆಮಗೆ ಕಟ್ಟೇನು?

ನಿನ್ನದೆಯ ಧನಿಯೆ ಖುಷಿ’: ಮನು ನಿನಗೆ ನಾನು!

ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಮೇಲು ಕೇಳಿನ ಬಗ್ಗೆ ನೋವಿನ ದನಿಯು ಮಿಡಿಯುತ್ತದೆ.

“ಒಂದು ಸಮಾಜ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ತೊಡಗಿದಂತೆಲ್ಲಾ, ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬಗೆಗಿನ ವ್ಯಾಪೋಹ ಸಡಿಲವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಹೆಚ್ಚು ನಿಲ್ದಿಸುತ್ತೇಯಿಂದ ಇತಿಹಾಸದ ಚಕ್ರಗಳಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವ ಪ್ರಜ್ಞ್ಯ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಬಹುದು, ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನದ ಬದುಕಿನ ವಕ್ತತೆಗಳನ್ನು ವಿಡಂಬಿಸುವಲ್ಲಿ ಕವಿ ಎಂದೂ ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ”. ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಸಮಾಜದ ಬದುಕು ಹಸನಾಗಿರಲೆಂದು ಆಶಿಸಿದವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂರಕವಾಗಿರುವ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಲವನ್ನು ತಳೆದಿದ್ದರು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕುವೆಂಪು ಎಷ್ಟೇ

ಆದರ್ಥವಾದಿಯಾದರೂ, ಕುರುಡು ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಯೋಚನೆಯ ಮಿಶಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದ ಸಮಾಜಲೇನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆ ತೊಲಗಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಜಾರತೀಲತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವಾಗ ಲೆಲ್ಲಾ ವುನುಪ್ಪನ ವುಂಬಭಾತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟಾಗಬಾರದೆಂದು ಆಶಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹುವೆಂಪುರವರು ತಮ್ಮ ‘ಕಾನೂನು ಹೆಗಡತಿ’ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕಿನ ಜಿತ್ರೂದ ಅನೇಕ ವೈಚಾರಿಕ ಅಂಶವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ‘ಹೂವಯ್ಯನಂತಹ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಯು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಬಲಿಯಂತಹ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಅದರ ಉಳಿವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವರ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದೆ ಆಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತರ ದಢ್ಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಲುಗುತ್ತಿರುವ ಬಡವರ ಬದುಕನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರಾಣಿಬಲಿ, ಅಕ್ರಮ, ಅನ್ಯಾಯ ಎಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಲಿ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಚ್ಚರಿತ್ತಕೊಂಡು ತರ್ಕಬದ್ಧವಾದ ನಿಲುವನ್ನು ತಾಳಿ ನಾಡಿನ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುವಂತೆ ಯುವಕರಿಗೆ ಕರೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಹುವೆಂಪುರವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಅಜ್ಞಾನ, ಮೂರ್ಖನಂಬಿಕೆ, ದೇವರು ಜಾತಿ ಮತ ಬೇಧಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ವಿರೋಧವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜಲಗಾರ, ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ಸಿ ಮತ್ತು ಬೆರಳಗೆ ಕೊರಳ್ಳ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾದ ಚಿಂತನಾಕಾಲ ವೈಚಾರಿಕತೆಯು ಭಾಪು ಇರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅವರ ‘ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ಸಿ’ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಷ್ಟ್ರ್‌, ವಿವೇಕಾನಂದರ ಸರ್ವ ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವ ಪ್ರಫಾವಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಯಾವ ಜಾತಿ ತಾರತಮ್ಯ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತಂಭೂಕನಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸಿನ ಮಹೋನ್ನಿತಿಯನ್ನು ಕಾಣಿಸಿರುವ ಹುವೆಂಪು ಅವರಿಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯಲ್ಲಿನ ಅಪಾರವಾದ ನಂಬಿಕೆಯಿತ್ತು ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಭೂತಮೂರ್ಚ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಜಾತಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಗವಾಂಧತೆಯನ್ನು ‘ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ಸಿ’ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ‘ಶೂದ್ರನ್ ತಪಂಗ್ಯೇಯ್ಯನ್’ ಎಂಬ ಬಾಹ್ಯಣನ ತಿರಸ್ಯುತಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮೂರ್ಖರಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದೇ ಹುವೆಂಪುರವರ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಶ್ರೀರಾಮನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರನೊಬ್ಬಿ

ತಪಸ್ಸ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಧರ್ಮದೇವತೆಯ ಮನಿಸಿನಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಮಾರನೊಬ್ಬ ಅಕಾಲ ವೃತ್ತುವಿಗೆ ತುತ್ತಾದನೆಂದೂ, ಅನಂತರ ಆ ಕುಮಾರನ ತಂದೆಯ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ತಪಸ್ಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶೂದ್ರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದನು ಎಂಬ ವ್ಯತ್ತಾಂತ ವಾಲ್ಯೇಕ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಕುವೆಂಪು ಅದರೊಳಗಿರುವ ಅವಿವೇಕ ಹಾಗೂ ಅವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ಸಿನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕುರಿತ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ತಕರಾರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೌಢ್ಯ, ಅಜಾನ್, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಮರೋಹಿತಶಾಹಿಯನ್ನು ಕುರಿತಪ್ಪೇ ಹೊರತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಜನ್ಮತಃ ದ್ವೇಷಿಸುವಂತಹ್ಯಲ್ಲ” ಎಂಬ ಶಿವನಂಜಂಹ್ಯರವರ ವಾತು ಅರ್ಥಪೂರ್ವಾದ್ಯಾಸಿಗಿದೆ.

ಕುವೆಂಪು ವ್ಯಕ್ತಿ, ದೇಶ, ಸಮಾಜ, ವಿಶ್ವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ‘ಯಾರು ಮುಖ್ಯರಲ್ಲ, ಯಾರು ಅಮುಖ್ಯರಲ್ಲ’ ಎಂಬ ಚಿಂತನೆಯೇ ವರ್ಗ ಶಾರತಮ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಶ್ವದ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಹೊಸದಾದ ಒಂದು ಗಂಭೀರ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪುರವರು ‘ಮರೋಹಿತಶಾಹಿ ವೈವಸ್ಥಯಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮರೋಹಿತಶಾಹಿ ತನ್ನ ಸಹಸ್ರ ಪೀಡಕ ಭಾಹುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಚಾಚಿದೆ. ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಂಗ್ರೀಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದರೂ ಮರಾಠನ ಮೌಢ್ಯಾಧಾರಿತ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಅವರ ‘ಧನ್ಯಂತರಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ’ ಕಥೆಯು ಮರೋಹಿತನ ಕಾರುಬಾರುಗಳನ್ನು ಅವನ ವೈವಸ್ಥಿತವಾದ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ವಿಡಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿನ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಸ್ವಾನುಭವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಾರ್ಥಕದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ಅವರ ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವು. ಮರೋಹಿತಶಾಹಿತ್ಯಮೇ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಪ್ರಜ್ಞಿಯಂತಹ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದೆ. ಅದು ವಿನಾಶವಾಗದೇ ಇವುಗಳ ಉಜ್ಜಿತ ತತ್ವವು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಲಿಚಿತ ದೃಷ್ಟಿ.

ಕುವೆಂಪುರವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ‘ದೇವರು’ ಎಂಬುದು ಲೋಕಲ್ಯಾಖಾರಿಯಾದ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ, ಅದು ಹೃದಯ ಸಂವಾದಿ ದೇವರು ಹೃದಯ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು

ಖುಸಿಗಳು, ಸಂತರು ಸಾರಿದರೆ ನಮ್ಮ ಮರೋಹಿತಶಾಹಿ ವರ್ಗ ದೇವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಯಾಚನೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅದನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಈ ರೀತಿ ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

“ದೇವರು ಸೇರೆಯಾಳ್, ದೇಗುಲ ಸೇರೆಮನೆ
ಕಾವಲು ಪೂಜಾರಿ!
ನೀನಾವಾಗಲೂ ನನ್ನಯ ಬಳಿಯೆರೆ
ಬಲು ತೊಂದರೆಯೆಂದು
ಗಿರಿ ಶಿಖರದೊಳತಿ ದೂರದಿ ಕಟ್ಟಿದೆ
ಗುಡಿಯನು ನಿನಗೊಂದು”

ಆದಾಯ ಕಂಡು ಜನ ಹಾದಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ನೂರಾರು ದೇವರುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಹಾಕಿದರು, ಅಮಾಯಕ ಜನರನ್ನು ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡಿದರು. ಪೂಜಾರಿ ಇರಿಸಿದ ಕಡೆ, ಇರಿಸಿದಂತೆ ದೇವರಿರಬೇಕು ಭಕ್ತರನ್ನು ಅವನು ನೋಡುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಮರೋಹಿತ ನಿಮಿಷಿಸಿದ ಕಟ್ಟಪ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ದೈವದತ್ತವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿ ಚಾಚುತ ಪ್ಪಾದೇ ಭಕ್ತ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಹಾಗಾಗಿ ದೇವರು ಅಸ್ತಿತಂತೆ; ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅನ್ಯಾಯ ಅಥಮಾಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೆಲ್ಲ ಮುಂಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಭಗವಂತನ ನಿಕಟವತ್ತಿ ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪೂಜಾರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯ ಗಂಧವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರದ ನಿರ್ಬಂಧವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು ಈ ರೀತಿ ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಚೆಲುಮೆ ದೇವರು, ಒಲವೇ ಪೂಜೆ
ಎಂಬುದೇ ರಸಜೀವನದೋಜೆ”

ಇದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಈ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ನಿಜವಾದ ಖುಸಿ ಸಂತರು ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದುದರ ಸಾರವಿದೆ. ಹಿರಿಯರು ಪೂಜ್ಯರು ಹೇಳಿದರೆಂದು ಕುರುಡು ಭಾವನೆಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಯೋಗ್ಯವಾದುದೆಂದು ಅನಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಿಕರಿಸುವುದು ಕುವೆಂಪುರವರ ವೈಖಾರಿಕ ಮನೋಧಮ್. ಕುವೆಂಪುರವರ ಪ್ರಕಾರ ವೈಖಾರಿಕತೆಗೆ ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಂಗಿಕ ಎಂಬ ಎರಡು ಮುಖಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಸಹಜ ಪ್ರಕೃತಿಯಾದರೆ, ಎರಡನೆಯದು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವುಗಳನ್ನು ‘ಬುದ್ಧಿಶೀ ಮತ್ತು ಭಾವಶೀ’ ಎಂದು ಕರೆದು ಇವೆರಡನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ‘ಆಶ್ರಮಿ’ ಯನ್ನು ಮೊದಲು ಸಾಧಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅವರ ವೈಚಾರಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಅಗತ್ಯವಾದವು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಅವೃವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮೌಧ್ಯಧಾರಿತ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ನಿರಾರಿಸಲು ಅನೇಕ ಜನರ ತ್ಯಾಗ-ಬಲಿದಾನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದು ಕುವೆಂಪುರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೂ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಅರವಿಂದ ಮಾಲಗತ್ತಿ (ಸಂ) ಕುವೆಂಪು ಕೃತಿ ವಿಮರ್ಶೆ, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು-2006
2. ಭಗವಾನ್ ಕೆ.ಎಸ್, ಕುವೆಂಪು ಯುಗ, ಸತ್ಯಾರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು- 1990
3. ಕೃಷ್ಣಚುಮಾರ್ ಸಿ.ಪಿ, ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳು, ತ.ವೆಂ.ಸಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಮೈಸೂರು, 1969
4. ರಾಜೇಂದ್ರ.ಡಿ.ಕೆ, ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯವಲೋಕನ, ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು-1977
5. ದಾ.ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, (ಸಂ) ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು, ಪ್ರಕಾರಾಂಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು, 1985,

ಆಕರ್ಷ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಕುವೆಂಪು, ಕಾನಾರು ಹೆಗ್ಡಡತಿ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಪುರಂ, ಮೈಸೂರು- 1986
2. ಕುವೆಂಪು, ಜಲಗಾರ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಪುರಂ, ಮೈಸೂರು-1990
3. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದಮುಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಪುರಂ, ಮೈಸೂರು- 1992
4. ಕುವೆಂಪು, ಬೆರಳ್ಗೆ ಚೊರಳ್, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಪುರಂ, ಮೈಸೂರು- 1996
5. ಕುವೆಂಪು, ಶೊದ್ರ ತಪ್ಪಿ ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಪುರಂ, ಮೈಸೂರು-1987
6. ಕುವೆಂಪು, ಆತ್ಮಶ್ರಾಗಿ ನಿರಂಕುಶಮತಿಗಳಾಗಿ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಪುರಂ, ಮೈಸೂರು-1998
7. ಕುವೆಂಪು, ವಿಚಾರ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಆಹ್ವಾನ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಪುರಂ, ಮೈಸೂರು-1998
8. ಕುವೆಂಪು, ಕೋಗಿಲೆ ಮತ್ತು ಸೋವಿಯತ್ ರಷ್ಯಾ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಪುರಂ, ಮೈಸೂರು-1990